

Mục lục Cnxxkh - Summary Chủ nghĩa xã hội khoa học

Chủ nghĩa xã hội khoa học (University of Science - VNUHCM)

Scan to open on Studocu

CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

CHƯƠNG I. NHẬP MÔN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

I. SỰ RA ĐỜI CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC: 11

I.1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời chủ nghĩa xã hội khoa học

I.1.a. Điều kiện kinh tế – xã hội: 12

I.1.b. Tiền đề khoa học tự nhiên và tư tưởng lý luận

+ Tiền đề khoa học tự nhiên: 14

+ Tiền đề tư tưởng lý luận: 15

I.2. Vai trò của C. Mác và Ph. Ăngghen: 17

I.2.a. Sự chuyển biến lập trường triết học và lập trường chính trị: 18

I.2.b. Ba phát kiến vĩ đại của C. Mác và Ph. Ăngghen

+ Chủ nghĩa duy vật lịch sử: 19

+ Học thuyết về giá trị thặng dư: 19

+ Học thuyết về sứ mệnh lịch sử toàn thể giới của giai cấp công nhân: 20

I.2.c. Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản đánh dấu sự ra đời của chủ nghĩa xã hội khoa học: 20

II. CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN CƠ BẢN CỦA CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

II.1. C. Mác và Ph. Ăngghen phát triển chủ nghĩa xã hội khoa học

II.1.a. Thời kỳ từ năm 1848 đến công xã Paris (1871): 22

II.1.b. Thời kỳ sau công xã Paris đến năm 1895: 23

II.2. V.I. Lênin vận dụng và phát triển chủ nghĩa xã hội khoa học trong điều kiện mới: 25

II.2.a. Thời kỳ trước Cách mạng tháng Mười Nga: 26

II.2.b. Thời kỳ từ sau Cách mạng tháng Mười Nga (1917) đến năm 1924: 28

II.3. Sự vận dụng và phát triển sáng tạo của chủ nghĩa xã hội khoa học từ sau khi V.I. Lênin qua đời đến nay

II.3.a. Thời kỳ từ năm 1924 đến trước năm 1991: 31

II.3.b. Từ năm 1991 đến nay: 33

III. ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP VÀ Ý NGHĨA CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

III.1. Đối tượng nghiên cứu của chủ nghĩa xã hội khoa học: 39

III.2. Phương pháp nghiên cứu của chủ nghĩa xã hội khoa học: 43

III.3. Ý nghĩa của việc nghiên cứu chủ nghĩa xã hội khoa học

III.3.a. Về mặt lý luận: 46

III.3.b. Về mặt thực tiễn: 47

CHƯƠNG II. SỨ MỆNH LỊCH SỬ CỦA GIAI CẤP CÔNG NHÂN

I. QUAN ĐIỂM CƠ BẢN CỦA CHỦ NGHĨA MÁC – LÊNIN VỀ GIAI CẤP CÔNG NHÂN VÀ SỨ MỆNH LỊCH SỬ CỦA GIAI CẤP CÔNG NHÂN

I.1. Khái niệm và đặc điểm của giai cấp công nhân

I.1.a. Khái niệm giai cấp công nhân: 52

I.1.b. Đặc điểm của giai cấp công nhân: 55

I.2. Nội dung sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân: 56

+ Nội dung kinh tế: 57

+ Nội dung chính trị – xã hội: 58

+ Nội dung văn hóa, tư tưởng: 59

I.3. Những điều kiện quy định và thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân

I.3.a. Những điều kiện khách quan quy định sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân: 60

I.3.b. Những điều kiện chủ quan để giai cấp công nhân thực hiện sứ mệnh lịch sử

II. GIAI CẤP CÔNG NHÂN VÀ VIỆC THỰC HIỆN SỨ MỆNH LỊCH SỬ CỦA GIAI CẤP CÔNG NHÂN HIỆN NAY

II.1. Giai cấp công nhân hiện nay

II.1.a. Về những điểm tương đối ổn định so với thế kỉ XIX: 65

II.1.b. Những biến đổi và khác biệt của giai cấp công nhân hiện đại

+ Xu hướng “trí tuệ hóa” tăng nhanh: 67

+ Xu hướng “trung lưu hóa” gia tăng: 67

II.2. Thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân trên thế giới hiện nay

II.2.a. Nội dung kinh tế: 69

II.2.b. Nội dung chính trị – xã hội: 70

II.2.c. Nội dung văn hóa, tư tưởng: 70

III. SỨ MỆNH LỊCH SỬ CỦA GIAI CẤP CÔNG NHÂN VIỆT NAM

III.1. Đặc điểm của giai cấp công nhân Việt Nam: 72

III.2. Nội dung sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân Việt Nam hiện nay: 76

III.2.a. Nội dung kinh tế: 77

III.2.b. Nội dung chính trị – xã hội: 79

III.2.c. Nội dung văn hóa, tư tưởng: 79

III.3. Phương hướng và một số giải pháp chủ yếu để xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam hiện nay

III.3.a. Phương hướng xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam hiện nay: 80

III.3.b. Một số giải pháp xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam hiện nay: 83

CHƯƠNG III. CHỦ NGHĨA XÃ HỘI VÀ THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

I. CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

I.1. Chủ nghĩa xã hội, giai đoạn đầu của hình thái kinh tế – xã hội công sản chủ nghĩa: 87

I.2. Điều kiện ra đời của chủ nghĩa xã hội

I.2.a. Điều kiện kinh tế: 90

I.2.b. Điều kiện chính trị – xã hội: 91

I.3. Những đặc trưng bản chất của chủ nghĩa xã hội

+ Chủ nghĩa xã hội giải phóng giai cấp, giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội, giải phóng con người, tạo điều kiện để con người phát triển toàn diện: 93

+ Chủ nghĩa xã hội có nền kinh tế phát triển cao dựa trên lực lượng sản xuất hiện đại và chế độ công hữu về tư liệu sản xuất chủ yếu: 95

+ Chủ nghĩa xã hội là chế độ xã hội do nhân dân làm chủ: 98

+ Chủ nghĩa xã hội có nhà nước kiểu mới mang bản chất giai cấp công nhân, đại biểu cho lợi ích, quyền lực và ý chí của nhân dân lao động: 98

+ Chủ nghĩa xã hội có nền văn hóa phát triển cao, kế thừa và phát huy những giá trị của văn hóa dân tộc và tinh hoa văn hóa nhân loại: 100

+ Chủ nghĩa xã hội bảo đảm bình đẳng, đoàn kết giữa các dân tộc và có quan hệ hữu nghị, hợp tác với nhân dân các nước trên thế giới: 101

II. THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

II.1. Tính tất yếu khách quan của thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội: 104

II.2. Đặc điểm của thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội

II.2.a. Trên lĩnh vực kinh tế: 107

II.2.b. Trên lĩnh vực chính trị: 108

II.2.c. Trên lĩnh vực tư tưởng – văn hóa: 109

II.2.d. Trên lĩnh vực xã hội: 109

III. QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM

III.1. Đặc điểm quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam là bỏ qua chế độ tư bản chủ nghĩa: 109 (*111)

III.2. Những đặc trưng của chủ nghĩa xã hội và phương hướng xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam hiện nay

III.2.a. Những đặc trưng bản chất của chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam: 112

III.2.b. Phương hướng xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam hiện nay: 114

CHƯƠNG IV. DÂN CHỦ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VÀ NHÀ NƯỚC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

I. DÂN CHỦ VÀ DÂN CHỦ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

I.1. Dân chủ và sự ra đời, phát triển của dân chủ: 125

I.1.a. Quan niệm về dân chủ: 126

I.1.b. Sự ra đời, phát triển của dân chủ: 130

I.2. Dân chủ xã hội chủ nghĩa

I.2.a. Quá trình ra đời của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa: 132

I.2.b. Bản chất của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa: 135

+ Bản chất chính trị: 136

+ Bản chất kinh tế: 138

+ Bản chất tư tưởng – văn hóa – xã hội: 139

II. NHÀ NƯỚC XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

II.1. Sự ra đời, bản chất, chức năng của nhà nước xã hội chủ nghĩa

II.1.a. Sự ra đời của nhà nước xã hội chủ nghĩa: 141

II.1.b. Bản chất của nhà nước xã hội chủ nghĩa: 143

II.1.c. Chức năng của nhà nước xã hội chủ nghĩa: 144

II.2. Mối quan hệ giữa dân chủ xã hội chủ nghĩa và nhà nước xã hội chủ nghĩa

II.2.a. Dân chủ xã hội chủ nghĩa là cơ sở, nền tảng cho việc xây dựng và hoạt động của nhà nước xã hội chủ nghĩa: 147

II.2.b. Nhà nước xã hội trở thành công cụ quan trọng cho việc thực thi quyền làm chủ của người dân: 148

III. DÂN CHỦ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VÀ NHÀ NƯỚC PHÁP QUYỀN XÃ HỘI CHỦ NGHĨA Ở VIỆT NAM

III.1. Dân chủ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam

III.1.a. Sự ra đời, phát triển của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam: 149

III.1.b. Bản chất của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam: 151

III.2. Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam

III.2.a. Quan niệm về nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam: 155

III.2.b. Đặc điểm của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam: 157

III.3. Phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay

III.3.a. Phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay: 159

III.3.b. Tiếp tục xây dựng và phát triển Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam: 162

CHƯƠNG V. CƠ CẤU XÃ HỘI - GIAI CẤP VÀ LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

I. CƠ CẤU XÃ HỘI – GIAI CẤP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

I.1. Khái niệm và vị trí cơ cấu xã hội – giai cấp trong cơ cấu xã hội

I.1.a. Khái niệm cơ cấu xã hội và cơ cấu xã hội – giai cấp: 166

I.1.b. Vị trí của cơ cấu xã hội – giai cấp trong cơ cấu xã hội: 167

I.2. Sự biến đổi có tính quy luật của cơ cấu xã hội – giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội: 168

II. LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI: 173

III. CƠ CẤU XÃ HỘI - GIAI CẤP VÀ LIÊN MINH GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI Ở VIỆT NAM

III.1. Cơ cấu xã hội - giai cấp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam: 177

III.2. Liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

III.2.a. Nội dung của liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam

+ Nội dung kinh tế của liên minh: 183

+ Nội dung chính trị của liên minh: 185

+ Nội dung văn hóa – xã hội của liên minh: 186

III.2.b. Phương hướng cơ bản để xây dựng cơ cấu xã hội – giai cấp và tăng cường liên minh giai cấp, tầng lớp trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam: 187

CHƯƠNG VI. VẤN ĐỀ DÂN TỘC VÀ TÔN GIÁO TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

I. DÂN TỘC TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

I.1. Khái niệm, đặc trưng cơ bản của dân tộc: 196

I.2. Chủ nghĩa Mác – Lênin về vấn đề dân tộc

I.2.a. Hai xu hướng khách quan của sự phát triển dân tộc: 201

I.2.b. Cương lĩnh dân tộc của chủ nghĩa Mác – Lênin: 203

I.3. Dân tộc và quan hệ dân tộc ở Việt Nam

I.3.a. Đặc điểm dân tộc ở Việt Nam: 206

I.3.b. Quan điểm và chính sách của Đảng, Nhà nước Việt Nam về vấn đề dân tộc

+ Quan điểm của Đảng về vấn đề dân tộc: 209

+ Chính sách dân tộc của Đảng, Nhà nước Việt Nam: 211

II. TÔN GIÁO TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

II.1. Quan điểm của chủ nghĩa Mác – Lênin về tôn giáo

II.1.a. Bản chất, nguồn gốc và tính chất của tôn giáo

+ Bản chất của tôn giáo: 214

+ Nguồn gốc của tôn giáo: 216

+ Tính chất của tôn giáo: 218

II.1.b. Nguyên tắc giải quyết vấn đề tôn giáo trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội: 219

II.2. Tôn giáo ở Việt Nam và chính sách tôn giáo của Đảng, Nhà nước ta hiện nay

II.2.a. Đặc điểm tôn giáo ở Việt Nam: 223

II.2.b. Chính sách của Đảng, Nhà nước đối với tín ngưỡng, tôn giáo hiện nay: 225

III. QUAN HỆ DÂN TỘC VÀ TÔN GIÁO Ở VIỆT NAM

III.1. Đặc điểm quan hệ dân tộc và tôn giáo ở Việt Nam

III.1.a. Việt Nam là một quốc gia đa dân tộc, đa tôn giáo; quan hệ dân tộc – tôn giáo được thiết lập và củng cố trên cơ sở cộng đồng quốc gia – dân tộc thống nhất: 229

III.1.b. Quan hệ dân tộc và tôn giáo ở Việt Nam chịu sự chi phối mạnh mẽ bởi tín ngưỡng truyền thống: 230

III.2. Định hướng giải quyết mối quan hệ dân tộc và tôn giáo ở Việt Nam hiện nay: 233

CHƯƠNG VII. VẤN ĐỀ GIA ĐÌNH TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

I. KHÁI NIỆM, VỊ TRÍ VÀ CHỨC NĂNG CỦA GIA ĐÌNH

I.1. Khái niệm gia đình: 239

I.2. Vị trí của gia đình trong xã hội: 241

I.3. Chức năng cơ bản của gia đình: 245

II. CƠ SỞ XÂY DỰNG GIA ĐÌNH TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI

II.1. Cơ sở kinh tế – xã hội: 250

II.2. Cơ sở chính trị - xã hội: 252

II.3. Cơ sở văn hóa: 253

II.4. Chế độ hôn nhân tiến bộ: 254

III. XÂY DỰNG GIA ĐÌNH VIỆT NAM TRONG THỜI KỲ QUÁ ĐỘ LÊN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI: 257

III.1. Sự biến đổi của gia đình Việt Nam trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội: 258

III.2. Biến đổi trong thực hiện các chức năng của gia đình: 259

III.3. Biến đổi trong các mối quan hệ gia đình: 264

III.4. Phương hướng cơ bản xây dựng và phát triển gia đình Việt Nam trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội: 266

HẾT